

מעדותה של הדה סולצברך על המצוקה בקליטה לאושוויץ

הדה סולצברך, ילידת נובי סאד (Novi Sad), יוגוסלביה, 1925. גרמניה פלשה ליוגוסלביה ב-6 באפריל 1941, נובי סאד סופחה להונגריה בעלת בריתה של גרמניה. ב-19 במרס 1944 השתלטה גרמניה על הונגריה. באפריל גורשה העדה לאושוויץ-בירקנאו (Auschwitz-Birkenau), ומאוחר יותר הועברה לעבודה במפעל תחמושת בגלייזיץ (Gleiwitz) שבגרמניה. בינואר 1945 צעדה בצעדת המוות למחנה הנשים רונסבריק (Ravensbruck). לאחר השחרור בידי הצבא הרוסי היא הצטרפה לקבוצת שבויה מלחמה מיוגוסלביה, ושבה לביתה.

...הורדנו את הבגדים. אז הייתי כל כך טפשה. באה אחת מסכנה: תני לי את הנעלים שלך. היה לי נעל משהו יוצא מהכלל. זה אבא עשה לי במיוחד אצל סנדלר עם פרווה בפנים, וזה היה חורף. אז היא אומרת: תני לי הנעלים, תני לי הנעלים. מה, את השתגעתי? אני אתן את הנעלים שלי, ומה ישאר לי? אבל הכל יקחו ממך. לא האמנתי. אנחנו היינו ערומים. אבל לא יכלתי להאמין שזה קורה, ומה פתאום.

ש. הוא רצה להגיד שהכל יקחו מכם?
ת. כן. ואני לא נתתי. והיום מתי אני חושבת על זה אני מצטערת. ובאמת אני יכלתי לתת לה. מסכנה, ואז לא נתתי, בודאי. הלכנו לבאש בראקה, ולקחו הכל, גזרו השערות.

ש. ספרי לי את הפרטים. נכנסתם לבאש בראקה.

ת. כן, ותורידו הכל.

ש. מי אמר את זה?

ת. קפואים.

ש. היו שם נשים?

ת. נשים וגברים. זה היה לי הכי נורא. הגברים, ואני לא יכלתי לדעת בלבי, והגברים הם לא מסתכלים עלי כמו בן אדם, כמו בחורה, זה היה להם כמו חפץ. זה היה לי מאד קשה. זה היה בכי ראשון, והתביישתי נורא. הם כזה, בלי בעיות: שבי פה, גזרו השיער, לכי שם, תעשי את זה. ועם פקודות כאלה, קשוח כזה נורא. ואז קבלנו בגדים. אני קבלתי על רגל אחת נעל של גברת וברגל אחת נעל של גבר. אז הלכתי ככה. וקבלתי חצאית ארוכה וז'קט צר, ולא יכלתי לסגור אותו. משהו איום ונורא. המעיל, מה שהיה, היה כזה קצר, וחשבתי שזה יתפוצץ לי פה, ולא יכלתי לזוז. היה הכל גמור, זה היה כבר בוקר. היה קר מאד. הלכנו כולנו החוצה. אז קבלנו בצבע אדום על הגב, צלב. היה קר, וזה היה רטוב, ואין לך שום דבר עליך, רק הז'קט הזה הדק.

ש. על הבגדים שמו את זה?

ת. כן, על הבגדים. אז לקחו אותנו, מה זה היה אני באמת לא יודע. משהו ארוך, בראקה ארוכה, ושמה קבלנו את המספרים.

ש. המספר שלך הוא?

ת. 155 18.

ש. R?

ת. לא, שום דבר. למטה יש רק משולש, זה יהודי. ואמא היתה 54, אני 55. ואז אמרו: עכשיו אין לכם שמות, רק מספרים. זה היה הבכי השני.

מקור: ארכיון יד ושם 0.3/5555